Poštnina plačana v gotovini

Leto LXXI., št. 240 a — Ljubljana, torek 25. oktobra 1938 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izha,a vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nov madžarski manever:

Madžarski ultimat Češkoslovaški

Z novimi, nesprejemljivimi ultimativnimi zahtevami hočejo Madžari preprečiti direkten sporazum ter se ogrevajo za arbitražo Nemčije, Italije in Poljske

BUDIMPEŠTA, 25. okt. e. Snoči je bila objavljena vsebina madžarske note, ki je bila včeraj opoldne izročena češkoslovaški vladi. Madžarska nota vsebuje podroben načrt o ureditvi vseh teritorialnih vprašanj med Madžarsko in Češkoslovaško. Glavna načela madžarske note vsebujejo naslednje točke:

1. Madžarska zahteva, da se vse ozemlje, ki ga je Češkoslovaška sama ponudila Madžarski, takoj izroči madžarskim oblastem.

2. Za ozemlje, ki ga je Madžarska zahtevala, pa ga je Češkoslovaška odklonila, zahteva plebiscit, ki pa mora biti izveden najkasneje do 30. novembra.

3. Vprašanje Bratislave, ki ima mešano prebivalstvo, naj se reši pozneje potom direktnih pogajanj.

4. Madžarska bo sprejela garancije za nove češkoslovaške meje samo v primeru, če bi se v vsej Slovaški in Podkarpatski Rusiji izvršil plebiscit, da bi se videlo, h kateri državi hoče prebivalstvo v resnici pripadati.

5. Za primer, da eČškoslovaška odkloni te predloge, je madžarska vlada odločena predložiti vsa sporna vprašanja mednarodnemu razsodišču, ki ga naj tvorijo predstavniki Nemčije, Italije in Poljske.

Madžarska zahteva odgovor na svojo noto v roku 48 ur.

Vse te točke je madžarska vlada v svoji noti obširno razložila. Tu se ugotavlja, da bi lahko služil predlog češkoslovaške vlade, ki je bil nedavno izročen v Budimpešti, samo za podlago za nadaljevanje pogajanj. Zaradi tega je madžarska vlada stavila svoje predloge. Madžarska vlada z zadovoljstvom sprejema na znanje, da češkoslovaški predlog v znatni meri ustreza madžarskim zahtevam. Zato predlaga, naj se ozemlje, ki ga je ČSR sama ponudila takoj izroči Madžarski, ker bi ponovna ododitev izzvala veliko nezadovoljstvo.

Madžarska vlada ugotavlja, da je še vedno mnogo razlik med onim, kar zahteva Madžarska in tem, kar ponuja Češkoslovaška. Gre zlasti za mesta, ki so imela do leta 1918 madžarsko večino. Madžarska zahteva tudi ta mesta, vendar je pripravljena pristati na plebiscit na ozemlju, ki leži med meino črto, kakor jo je predlagala madžarska vlada in ozemljem, kakor ga je predlagala Češkoslovaška. Ta plebiscit naj se izvede do 30. novembra. Plebiscita bi se smele udeležiti le osebe in njih potomstvo, ki so bile 28. oktobra stalno nastanjene v teh krajih, ali pa so se tam rodile. V zvezi s plebiscitom je madžarska vlada predložila tudi zahteve, da se to sporno ozemlje razdeli na 8 okrožij, v katerih naj bi se plebiscit izvedel v etapah. Češkoslovaška vojska naj do 1. novembra izprazni to ozemlje, do 15. novembra pa bi tudi upravo tega področja prevzela Madžarska.

Glede na to, da leta 1918. v Bratislavi ni nobena narodna skupina imela absolutne večine, je madžarska vlada predlagala posebna pogajanja za rešitev pripadnosti tega mesta. Definitivna določitev mej tega ozemlja, ki naj se izroči brez plebiscita Madžarski, bi se izvršila potom direktnih pogajanj. Madžarska vlada želi, da se v tem delu Evrope zasigura mirno medsebojno življenje vseh narodov. To je pa mogoče samo tedaj, če bi se pod mednarodno kontrolo izvedel plebiscit v vsej Slovaški in Podkarpatski Rusiji. Šele po tem jamstvu bi Madžarska lahko dala jamstvo za češkoslovaške meje.

Če češkoslovaška vlada ne bo hotela sprejeti predlogov glede plebiscita, je Madžarska pripravljena, da se vsa sporna vprašanja in tudi vprašanje Bratislave in Podkarpatske Rusije predloži mednarodni arbitraži. Za arbitra predlaga Nemčijo in Italijo, glede Podkarpatske Rusije pa poleg Nemčije in Italije tudi Polisko. Obe strani bi se že v naprej obvezali, da se podvrže sklepom arbitraže.

Naposled opozarja madžarska vlada na napetost, ki vlada v prizadetem ozemlju in glede na to pričakuje odgovor od češkoslovaške vlade v 48 urah. Vlada izraža upanje, da bo češkoslovaška vlada postopala ravno tako naglo, kakor je ona sama. Kako se doznava, je češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky ob sprejemu madžarske note obljubil, da bo odgovor madžarski vladi dostavljen v najkrajšem roku.

Nesprejemljivo!

BUDIMPEŠTA, 25. okt. e. V zvezi z madžarsko noto, ki je bila včeraj izročena v Pragi, v krogih tukajšnjih zunanjih opazovalcev mislijo, da češkoslovaška vlada ne bo brez rezerve sprejela madžarske ga predloga glede arbitraže Italije, Nemčije in Poljske, ker sta se Italija in Poljska že naprej izjavili v korist skupnih meja med Poljsko in Madžarsko na račun Podkarpatske Rusije. Glede zahtev o plebiscitu, prevladuje mnenje, da bo predlog naletel na odpor tudi pri sosednih državah. Jasno je, da se Češkoslovaška nahaja v zelo težkem položaju glede odgovora na madžarsko noto, mislijo pa, da bo v tem vprašanju v kratkem prišlo do rešitve.

Beck gre zopet k Hitlerju

VARŠAVA, 25. okt. e. Listi, ki so v dobri zvezi z vlado in žele, da tudi še naprej v javnosti prevladuje vtis, da je bilo poljsko stališče glede skupne madžarsko-poljske meje sprejeto v drugih zainteresiranih državah, trdijo, da se je sedaj tudi Berlin pridružil stališču Poljske in kot dokaz navajajo pisanje »Berliner Börsenzeitunga«. Odkar se je vrnil iz Budimpešte grof Lubiensky, je poljsko ministrstvo zunanjih del v stalnem stiku z madžarskimi uradnimi krogi, ki obveščajo Poljsko sproti o vse podrobnostih pogajanj. Neprestana aktivnost poljske diplomacije v teh vprašanjih in ozki stiki med Varšavo in Budimpešto dajejo povod za domnevo, da je stališče madžarske vlade zelo pod vplivom Poljske.

Kakor se doznava, bo poljski zunanji minister Beck v najkrajšem času posetil Hitlerja. Zaenkrat še ni določeno, ali bo sestanek v Berchtesgadenu ali drugod. Smatrajo, da bo sestanek v kakem mestu blizu meje okrog Vratislave. Mislijo, da bodo na tem sestanku pretresali vprašanja glede podaljšanja pakta o nenapadanju, vprašanje polisko-nemškega sodelovanja, ki se je tako koristno izkazalo ob priliki češkoslovaškeg vprašanja in ureditve vprašanja Gdanska in vprašanja narodnih manjšin.

Mednarodne zveze Češkoslovaške

Praga, 25. okt. e. V tukajšnjih krogih se poudarja, da bo rešitev vprašanja češkoslovaških državnih meja spravilo na dnevni red tudi vprašanje mednarodnih zvez Češkoslovaške. V prvi vrsti gre tu za vprašanje češkoslovaških vojaško-obrambnih paktov s Francijo in Sovietsko Rusijo. Sovjetsko-češkoslovaški pakt kakor znano stopa v veljavo šele potem, ko je uveljavljen francosko-češkoslovaški pakt. Po mnenju tukajšnjih diplomatskih krogov preneha veljava obeh paktov, ko stopi v veljavo garancija češkoslovaških meja na podlagi monakovskega sporazuma. Zaradi tega tu demantirajo prenaglјene vesti nekaterih listov, da je Češkoslovaška že odpovedala obrambni pakt s Sovietsko Rusijo. Takšna formalna odpoved po mnenju tukajšnjih diplomatskih krogov sploh bi bila potrebna glede na popolnoma spremenjeno stališče češkoslovaške republike, potem ko stopi v veljavo mednarodno jamstvo njenih meja.

Plačilni sporazum med Češkoslovaško in Nemčijo

Berlin, 25. oktobra. AA. DNB. Med Nemčijo in Češkoslovaško je bil včeraj podpisan sporazum, ki ureja plačilni promet med sudetsko-nemškimi kraji in Češkoslovaško.

„Prager Tagblatt" na Slovaškem prepovedan

Bratislava, 25. okt. AA. DNB. Slovaška vlada je na podlagi zakona o izrednih pooblastilih prepovedala prodajo in razširjanje »Prager Tagblatta« na vsem ozemlju Slovaške.

Povratek Tuke na Slovaško

Praga, 25. okt. e. Listi prinašajo vesti iz Slovaške, da je bivši politik in poslanec prof. Tuka prispel iz Prage v Pištany, kjer so ga slovesno sprejeli. Pri sprejemu je bil navzoč tudi minister notranjih del Turčanski. Kakor znano, je bil prof. Tuka pred leti obsojen zaradi veleizdaje. Značilno za spremembo mišljenja, ki je nastalo v Slovaški, je, da zdaj uradno slovaško glasilo »Slovak«, zahteva, da se profesorja Tuko rehabilitira in da se mu da zadoščenje s tem, da bodo kaznovani vsi oni, zaradi katerih pričevanja je bil svoječasno obsojen.

Češkoslovaške izgube

Praga, 4. oktobra. AA. »Gospodarska politika« ceni število prebivalstva, katerega je Češkoslovaška izgubila z odstopom svojega ozemlja, na štiri milijone 330.000 ljudi. List dostavlja, da bi se morali dohodki Češkoslovaške, če se morajo zmanjšati sorazmerno po izgubljenem številu prebivalstva, zmanjšati za okoli 15,4 milijarde Kč, dočim se skupni izdatki nove države cenijo na okoli 16 milijard.

Dva oficirja in graničar zmrznili

Djevdjelija, 25. okt. e. V tukajšnjih krajih vlada že več dni pravcata zima in so vsi hribi globoko zasneženi. Zgodnja zima je pa žal že tudi zahtevala človeške žrtve in sicer vrh gore Kožuh med vojaškima karavlama Mala Rupa in Markovo jezero, kjer je doletela velika nesreča komandanta I. graničnega odseka iz Skoplja polkovnika Stevana Kujundžića in vodnika 17. granične čete iz Huma poročnika Draga Nikitovića. V soboto sta polkovnik Kujundžić in poročnik odšla v spremstvu vojakov do karavle Mala Rupa. Od tam sta hotela nadaljevati pot do karavle Markovo jezero. Vreme je bilo zelo slabo, močno je snežilo in bril je oster sever. Mala Rupa je oddaljena od Huma okrog 15 km. Pot je bila slaba in neprehodna, vendar sta prišla polkovnik Kujundžić in poročnik Nikitović s spremstvom do Male Rupe. Istega dne so hoteli nadaljevati pot do Markovega jezera. Ko so prišli tik pod vrh Kožuha, je bil metež tako močan, da niso mogli dalje. Tavali in blodili so toliko časa v krogu, da so omagali. Ker jih včeraj do 9 zjutraj s spremstvom ni bilo do Markovega jezera, so bili zanje v skrbeh in so jih šli iskat. Po daljšem iskanju so našli najprej napol zmrznjene graničarje Batriha, Borišića in Antića, kmalu nato še kapetana Ilića, ki pa so bili še živi. Nato so naleteli na polkovnika Kujundžića in poročnika Nikitovića, ki sta bila pa že mrtva. Tretja žrtev je graničar Meho Adirović.

Volilno gibanje

Izjava predsednika JNS g. Živkovića

BEOGRAD, 25. okt. p. Predsednik JNS g. Peter Živkovič je podal sinoči novinarjem izjavo, v kateri med drugim pravi:

»Kot predsednik JNS sem pristal na sklenjeni volilni dogovor med JNS in blokom narodnega sporazuma za bližnje volitve narodnih poslancev in sicer na podlagi popolnoma soglasnega pooblastila ožjega glavnega odbora JNS, da se prepušča predsedniku stranke, da sklepa definitivno o poteku pogajanj.

Prav tako je bilo v vodstvu stranke in v njegovem političnem odboru pri glasovanju posameznikov **soglasno odobreno besedilo o sporazumu**, pri čigar obravnavi in redakciji so sodelovali tudi gg. Juraj Demetrović, dr. Svetislav Popović in Lavoslav Hanžek, ki se sedaj naknadno umikajo. **Pri glasovanju ni bil niti en glas proti**, niti v ožjem glavnem odboru niti v predsedništvu stranke, kakor tudi ne v političnem odboru, ko sem osebno vsakemu posebej postavil tozadevno jasno vprašanje.

Glede na zlonamerne glasove o nekakem izdajstvu programske ideologije JNS, ugotavljam, da že iz samega besedila o sklenjenem dogovoru jasno izhaja, da se nisva **niti JNS niti jaz odrekla programu, niti jugoslovenski ideologiji**, temveč da smo v resnici izvršili koristno in dobro politično delo, ki so ga pravilno ocenili in sprejeli pripadniki naše stranke. Zato stopamo mirne vesti in z zaupanjem pred narod, ne da bi sklepali kake osebne kompromise.«

Čemu s tujega zeljnika

V Kopitarjevi ulici so že čisto zmedeni in sploh ne vedo, več, kaj pišejo. Ta prešmentana JNS, ki so jo že sto- in stokrat pokopali, jim sedaj naenkrat ne da več mirno spati na pridobljenih zaslugah in lavorikah. Na vse strani iščejo sedaj zaveznikov za borbo proti JNS in jim je dobrodošlo vse, kar se kje izleže. Sedaj jih najbolj razburja nek volilni letak, ki ga bi naj bil izdal dr. Kramer.

Dragoceno priznanje

Znano je, kako so v »Slovencu« in njemu sorodnih glasilih dve leti sem vsak dan najmanj trikrat pokopali JNS in proglašali njene voditelje za generale brez vojakov. Zadnje dni pa posveča »Slovenec« JNS kar cele strani. Danes nehote priznava, da je JNS ne samo še vedno na svetu, nego da so se njene vrste v zadnji dobi tako pomnožile, da je imela n. pr. v banjaluškem srezu 80 odstotkov vseh volilcev. »Slovenec« bi rad to ogromno število kar čez noč reduciral na 30%. Če se bodo njegovi čitatelji še kaj spominjali, kaj vse je pisal »Slovenec« o JNS še nedavno, se bodo vsekakor začudili, od kod naenkrat toliko pristašev JNS, da »Slovencu« ne daje več spati. Tujec, ki ne pozna naših razmer, bi utegnil celo misliti, da je »Slovenec« postal glasilo JNS.

Kandidature g. Petra Živkovića

Današnji »Slovenec« poroča, da je imel dr. Vukanovič v Mrkonjič gradu shod JNS, na katerem je udeležencem hotel dopovedati, da bi Peter Živkovič v njihovem okraju rad kandidiral. Komaj pa je s to mislijo prišel na dan, je nastal tak hrup, da shoda ni bilo mogoče nadaljevati in da ni nobeno sklicevanje na avtoriteto predsednika stranke Petra Živkoviča nič pomagalo. Shod se je sam po sebi razšel in dr. Vukanovič je v svojem avtomobilu jadrno zapustil za take politične avanture nedovzetno mesto. Zborovalci pa so odšli s shoda in mimogrede priredili manifestacije za dr. Stojadinoviča in JRZ.

Resnica je ravno nasprotna, kakor trdi za JNS vneti in resnicoljubni »Slovenec«. Na včerajšnji konferenci zaupnikov JNS za srez Mrkonjič grad je bila namreč soglasno postavljena kandidatura g. Petra Živkoviča na skupni opozicijski listi ter je bila izvoljena tudi posebna deputacija z namenom, da odpotuje v Beograd in ga naprosi, naj to kandidaturo sprejme. Če je bil kak hrup na konferenci je bil pač zato, ker so soglasno odobravali Živkovičevo kandidaturo.

G. Petru Živkoviču ponujajo kandidaturo tudi v Sarajevu, Negotinu in Kotoru.

Kandidature JNS na Hrvatskem

Kakor poročajo zagrebški listi, je JNS že začela postavljait svoje kandidate tudi na Hrvatskem. Dosedaj so prijavili svoje kandidature na skupni opozicijski listi bivši poslanci JNS dr. Auer, župnik Matica, Karlo Kovačevič, Ivan Vizir in dr. Novakovič.

Kdo pa pri vas

To vprašanje bi lahko javnost stavila gospodom okrog »Slovenca«, ki se danes nekoliko ironično izraža o voditeljih JNS, ki so iz lastnih sredstev prispevali precejšnje zneske za volilni sklad. Med drugim poroča, da sta največ prispevala gg. Živkovič in Jevtič, ki sta dala vsak po 50.000 din. Naj »Slovenec« raje pojasni svojim čitateljem, kdo plačuje njihovo volilno propagando

Kandidature JRZ

Preteklo nedeljo je bilo postavljenih še nekaj kandidatov JRZ v dravski banovini. V Murski Soboti je določen za kandidata odvetnik Fran Bajlec. Z njim pa niso vsi zadovoljni in bodo najbrže postavili še paralelnega kandidata. Dosedanji poslanec g. Benko je odklonil ponudeni mandat in pri devembrskih volitvah ne bo več kandidiral.

Huda borba za kandidate je bila v črnomeljskem srezu. Dosedanji poslanec tega sreza dr. Jure Koce je pritiskal na vse kljuke, da bi ohranil svoj mandat. Domačini so hoteli imeti za kandidata bivšega poslanca SLS Nemanjiča. Po nalogu iz Ljubljane pa je zmagal dr. Koce in je Nemanjič določen za namestnika. Težka borba je bila tudi v krškem srezu, kjer so naposled našli izhod na ta način, da so postavili za kandidata ministra dr. Kreka. Namestnik je kostanjeviški župan inž. Likar.

Danes je zadnji dan

za reklamacije!

Če se še niste prepričali, ali ste vpisani v volilnem imeniku, storite to nemudoma. Reklamacije se lahko vlagajo samo še danes do 20. ure.

Določbe volilnega zakona

Ker je gotovo, da bodo pri bližnjih volitvah narodnih poslancev skušali razni agitatorji prisiliti posamezne volilce, da bi glasovali za njihove kandidate ali pa, da bi jih odvrnili od glasovanja, navajamo nekaj kazenskih določb, ki jih vsebuje zakon o volitvah narodnih poslancev za taka dejanja. Volilni zakon pravi:

Vsak organ občinskega oblastva, ki opusti ali noče pravočasno izvršiti dolžnosti, ki so mu naložene v tem zakonu, ali pa prepreči, da kdo vporabi pravico, ki mu jo daje zakon, se kaznuje z zaporom od 30 dni do 6 mesecev in v denarju od 300 do 3.000 din, ako nadaljnji paragrafi tega zakona ali pa kazenski zakon ne predpisuje težje kazni. Sodni ali drugi državni uradnik, ki bi to opustil ali ne bi hotel izvršiti tega, se kaznuje z zaporom do 2 let.

Oni, ki z nasiljem ali s pretnjami odvrnejo enega ali več državljanov, da ne vporabijo svoje volilne pravice, se kaznujejo z zaporom od 1 meseca do 2 let.

Kdor da ali obeta volilcu darilo ali mu ponudi ali obeta mesto v javni ali zasebni službi, da ga zavede, da podpiše kandidatno listo ali da je ne podpiše, ali da že dani podpis na njej prekliče, ali da za določeno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje, se kaznuje z zaporom do enega leta in v denarju od 30 do 500 din. Prav tako se kaznuje tudi volilec, ki sprejme darilo ali obljubo darila.

Kot storilci navedenih dejanj se kaznujejo tudi oni, ki so dali sredstva ali pa pomagali, da se izvrši katero izmed teh dejanj.

Volivec, ki glasuje več kot enkrat pri istih volitvah, se kaznuje v denarju od 50 do 500 din in z zaporom od enega do 6 mesecev.

Kdor glasuje ali pa se prijavi k glasovanju namesto drugega in z njegovim imenom se kaznuje z zaporom od 3 mesecev do enega leta.

Poleg kazni, določene za podkupovanje volivcev, se storilci obsodijo tudi na izgubo pravice voliti poslance najmanj za dobo enega leta, a največ za dobo 6 let.

Česa se boje?

Nedeljski »Slovenec« poroča, da so imeli v Beogradu prostozidarji sestanek, na katerem je bilo največ masonov iz bivše SDS. Glavno besedo je imel baje bivši predsednik senata dr. Tomašič in na sestanku so končno svoje sklepe formulirali v treh točkah: 1. Po volitvah onemogočiti vsako diktaturo. 2. Za vsako ceno in vsemi sredstvi je treba onemogočiti kakršenkoli klerikalizem v državi in nastopiti prav tako kakor proti katoliškemu tudi proti pravoslavnemu kakor muslimanskemu klerikalizmu. 3. Povsod in z vsemi sredstvi podpirati združeno opozicijo, ker je po mnenju masonov demokratska in svobodomiselna.

Da ima »Slovenec« običajno dobre informacije iz masonskih krogov, je že davno znano, najbolj pa od tedaj, ko je pri masonih izsledil, da rabijo klešče, s katerimi odščipavajo svojim nasprotnikom predolga ušesa, glavno pa je, da obsoja vse, kar označuje kot »framasonsko«. Menimo, da je objavil omenjene »sklepe« tudi samo zaradi tega, ker se z njimi ne strinja in jih obsoja kot pogubne.

Volilci naj si to zapomnijo!

G. Ribnikar demantira

Od g. Ribnikarja, izdajatelja »Večernika« v Mariboru, smo prejeli dopis, v katerem demantira vesti, da se je v Mariboru osnovala »gospodarska skupina«, ki se baje zbira okoli g. Ribnikarja ali »Večernika« in da se ta skupina stavi na razpolago g. Potokarju. Prav tako v pismu zatrjuje, da ni vodil pri volitvah l. 1935 akcije za Maksimovićevo državno listo, ki je dobila v Ljubljani 27 glasov in da se volitev sploh ni udeležil.

Prekomasacija občin v brežiškem srezu

Po predlogu notranjega ministra dr. Korošca je bila izvršena prekomasacija v brežiškem srezu. Iz občine Sevnica so izločeni kraji Bečje, Gornja Brezova, Lončarjev dol in Žigarski vrh ter priključeni občini Blanca.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Borzna poročila.

CURIH, 25. okt. Beograd 10.—, Pariz 11.74, London 20.97, New York 440.50, Bruselj 74.475, Milan 23.175, Amsterdam 239.50 Berlin 176.30, Praga 15.125, Varšava 82.75, Bukarešta 2.25.

Marenberški sokolski dom pod streho

Nekaj spominov na začetek nabiralne akcije za ta dom ob državni meji

Križevci, 24. oktobra

V Marenbergu so takoj po prevratu leta 1919 ustanovili sokolsko društvo, ki je bilo baš radi lepe meje in radi eksponiranosti in posebnih okoliščin kraja, eno najbolj eksponiranih sokolskih društev v vsej Sloveniji. To društvo je zbralo pod svoje okrilje vse narodno zavedne — jugoslovensko misleče idealiste, katerim je bil ideal nova državna tvorba, svoboda, enakost in bratstvo, za katero so se borili junaki štiri leta na krvavih poljanah. To društvo, ki je bilo zaradi svoje strogo nacionalne usmerjenosti, predmet hudih napadov tujih renegatov, je bilo steber jugoslovenskega nacionalizma ob severni meji. Razvijalo se je zelo lepo in je s svojimi telovadnimi in gledališkimi prireditvami pritegnilo tudi širše sloje, ki so bolj skeptično gledali na razvoj in delo novega društva, o katerem prej niso vedeli ničesar.

Društvo ni imelo ničesar. Končno se mu je posrečilo skleniti pogodbo z gostilničarjem Brudermanom v Marenbergu, ki je dal Sokolu na razpolago svojo dvorano, kjer si je postavil oder in je bilo delo olajšano. Kmalu si je društvo tudi toliko finančno opomoglo in si nabavilo za cerkvijo, na enem izmed najlepših prostorov v trgu, stavbišče, kjer bi se naj postavil Sokolski dom.

Razvoj in dvig Sokola v Marenbergu pa ni bil po volji nekaterim prenapetim renegatom, ki so kot protiutež Sokolu usta novili dvoje društev. Zaradi prekoračenega delokroga so oblasti obe društvi razpustile. Sokol pa je kljub hudemu pritisku uspeval in se razvijal ter pridobival na ugledu. V tej borbi je Sokol vedno izšel kot zmagovalec in si je pridobil širok krog prijateljev in simpatizerjev.

Kljub temu, da je že imelo stavbišče, društvo ni moglo zaradi finančnih težav pričeti z gradnjo prepotrebnega sokolskega doma, na drugi strani pa tudi ni bilo onega moža, ki bi se ojunačil in bi pričel z velikopotezno nabiralno akcijo. Delo se je vedno odlagalo in odlagalo, a pri tem so bile potrebe društva vedno večje. Narastel je inventar, telovadnica v šoli ni več odgovarjala potrebam itd. Društvo je bilo v nekem mrzličnem stanju, vse je bilo navdušeno za gradnjo sokolskega doma, o katerem se je vedno govorilo in je bil predmet razprav vseh odborovih sej in občnih zborov.

V takem mrzličnem stanju je zajela to obmejno društvo l. 1934 usodna marsejska tragedija, ki nam je iztrgala zaščitnika Sokola Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. To je bil najhujši udarec za Sokola, posebno pa še za marenberško obmejno društvo. Prestol je zasedel mladi kralj Peter II. in Savez SKJ je v znak ljubezni do mladega vladarja in prvega sta rešine SKJ razpisal znano sokolsko Petrovo petletko. V tem času naj bi vse sokolske edinice pospešile svoje delo, da dajo v dar mlademu kralju ob njegovi polnoletnosti obračun o vsem sokolskem delu v kraljevini.

Sedaj je tudi Sokol Marenberg-Vuhred, kateremu je starostoval znani vuhreški narodnjak br. Peter Mravljak pričel na pobudo br. podstaroste, učitelja Terčaka Staneta energično akcijo za gradnjo Sokolskega doma. V decembru 1934 se je ustanovil poseben »Narodnoobrambni odbor«, ki si je nadel nalogo zbrati čim več prispevkov za sokolski dom, ki se bo imenoval »Sokolski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in bo žarišče prosvete, steber jugoslovenskega nacionalizma in narodnega edinstva ter bo nudil streho vsem narodnim društvom, ki bodo zvesto in dosledno izpolnjevala zadnjo, veliko oporoko našega nesmrtnega vladarja »Čuvajte Jugoslavijo«. Poleg te naloge si je odbor še nadel drugo važno nalogo, ki je baš tu ob meji zelo važna in to: čuvati naše naše meje in interese pred tujci in tujim vplivom. S temi odločnimi težavami se je tvrdnjni odbor, ki so bili v njem starosta br. Peter Mravljak iz Vuhreda, predsednik učitelj Terčak Stane iz Marenberga, tajnik učitelj Kolar Vilko z Sv. Treh Kraljev, blagajnik vodja šemljiške knjige v Marenbergu Kandrič Rado in gostilničar na »mostu« Cizelj Janko, stopil pred občni zbor l. 1935 in dobil širokopotezna pooblastila za akcijo za gradnjo novega doma. Članstvo je na občnem zboru januarja l. 1935 z velikim veseljem sprejelo vest, da se je zadeva gradnje doma premaknila z mrtve točke.

S temi pooblastili se je obrambni odbor z vso vnemo lotil dela in pričel zbirati prispevke. Odziv je bil neverjetno velik in je odbor nabral med članstvom in med prijatelji v Marenbergu in Vuhredu v kratki dobi treh mesecev okrog 90.000 din. Pri tem moram omeniti, da sta znani vuhreški narodni društvi Mravljakova in Pahernikova darovali znatne zneske in si tako postavili trajen spomenik v zgodovini marenberškega sokolstva. Levji del žrtve pa je doprineslo marenberško uradništvo, ki je kljub temu, da so mu bile v tem času znižane plače, odstelo znatne vsote in jih darovalo Sokolu. Obrambni odbor, ki je delal s polno paro, je razpredel akcijo po vsej Sloveniji in še dalje po vsej državi.

Pokroviteljstvo nad domom so prevzeli, da s tem poudarijo, kako velike važnosti bo za našo mejo, najuglednejši takratni predstavniki javnega in političnega življenja in sicer: minister za socialno politiko dr. Drago Marušič, podban dr. Otmar Pirkmajer, predsednica ženskih društev Marija Maistrova, župni starosta dr. Milan Gorišek, župan Maribora dr. Franjo Lipold, prvomestnik CMD inž. J. Mačkovšek, predsednik NO dr. Ivan Jančič, ravnatelj celjske gimnazije Franc Mravljak, bivši narodni poslanci: inž. Franc Pahernik, Anton Krejči, Karol Gajšek, Ivan Prekoršek in Vekoslav Špindler.

Tako je obrambni odbor zbiral prispevke dobro leto dni in nabral okrog 110.000 din, vsoto, ki je bila osnova za novi dom. Iz raznih vzrokov se je gradnja doma zavlekla do l. 1938 in je danes pod streho, tako da marenberški Sokoli s ponosom zro na reprezentativno stavbo, ki bo kras in dika ne samo Marenberga, temveč vse Slovenije.

Od prvega, takrat zelo agilnega obrambnega odbora, ki je prav za prav prebil led za novi sokolski dom v Marenbergu, sta ostala tam le br. Janko Cizej, ki je pri gradnji dokazal veliko ljubezen do doma in Sokola ter je delal tako, kakor je delal v prvem odboru, ter br. Peter Mravljak. Vsi drugi pa so odšli iz Marenberga. Brat Rado Kandrič nas je zapustil za vedno in je pokopan v Mariboru. Slava njegovemu spominu! Predsednik in tajnik prvega obrambnega odbora sta premeščena, in sicer br. Terčak v Selnico ob Dravi, br. Kolar pa v Križevce pri Ljutomeru. Vendar so se našli in prišli bratje, ki so započeto delo prvega obrambnega odbora skupno z br. Cizejem nadaljevali in dovršili. Br. Mravljak pa je postal novi predsednik razširjenega obrambnega odbora.

Marenberški Sokol pa bo vendar imel svoj dom, svojo streho, kljub temu, da se je toliko prerokovalo, da do doma ne bo nikoli prišlo. S tem, da je dom danes že pod streho se bodo pač morali sprijazniti tudi vsi oni, ki so to delo ali zavirali, ali pa onemogočali. Do konca sokolske Petrove petletke bo dom popolnoma gotov ter bo dobil ime po nesmrtnem Sokolu, ki je z mečem zarisal meje naše nove svobodne domovine, po Viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju, obenem pa bo lep člen v verigi darov našemu mlademu vladarju in starosti Sokola kraljevine Jugoslavije, kralju Petru II.

Vilko Kolar

Ignacij Založnik na zadnji poti

Pogreb je pokazal, kaj je bil pokojni vsemu obmejnemu obrtništvu

Maribor, 24. oktobra

Kaj je bil obrtno zadružni nadzornik Ignacij Založnik vsemu našemu obmejnemu obrtništvu, je pokazalo današnje prisrčno in ganljivo slovo množice Mariborčanov od tega zaslužnega javnega delavca, neustrašnega nacionalista in Sokola ter zglednega rodbinskega očeta.

Že dolgo pred napovedano uro so prihajali na mestno pokopališče na Pobrežje odlični predstavniki mariborskega javnega življenja. Prišli so zastopniki sokolstva z župnim podstarosto br. Krajncem in starosto matičnega Sokola br. dr. Fornazaričem, zastopniki Jugoslovenske nacionalne stranke z bivšim mariborskim županom dr. F. Lipoldom, predstavniki mariborskega trgovstva z zborničnim svetnikom F. Pinterjem, delegacija industrijcev z ravnateljem Krejčijem ter inž. Dračarjem, predstavniki gledališča z upravnikom dr. Brenčičem, potem pa polnoštevilno mariborski obrtniki vseh strok in vseh panog s predsednikom Zveze obrtniških društev dravske banovine g. Rebekom na čelu. Prišli pa so tudi številni prijatelji in častilci pokojnega Naceta Založnika. Pred mrtvašnico je bila postrojena častna četa tukajšnjega pešpolka z vojaško godbo, da počasti vzornega rezervnega kapetana.

Ko so krsto z zemeljskimi ostanki nepozabnega pokojnika pripeljali pred mrtvašnico, je vojaška godba zaigrala turobno žalostinko. Starokatoliški duhovnik g. Jošt je ob grobni tišini opravil pogrebne molitve po starokatoliškem obredu. Zbor pekovskih mojstrov je pod vodstvom zborovodje J. Laha pretresljivo zapel žalostinko »Človek, glej«. Potem je pa stopil h krsti v imenu Zveze obrtniških društev dravske banovine g. Rebek, ki je v toplo občutenih besedah proslavljal Ignacija Založnika kot pionirja stanovske zavesti našega obrtništva in rokodelstva, kot pionirja nacionalnega prebujenja obmejnega obrtništva. Ignacij Založnik je tako zelo mislil na obrtništvo in tako malo nase, da je izmučen in upehan od neprekinjenega dela razmeroma rano umaknil na poti življenja. Obrtništvo mu bo hvaležno ohranilo vse, kar je storil za dobrobit našega obrtništva in ga bo ohranilo v trajnem, svetlem spominu. G. Miha Vahtar je spregovoril prisrčne poslovilne besede v imenu obrtništva Maribora in okolice. Proslavljal je pokojnega Naceta Založnika kot vodjo obmejnega obrtništva, ki hoče, da bo Založnikov duh trajno živel v njegovih vrstah. V imenu »Ognjia« pa se je poslovil v daljših izvajanjih od pokojnega Ignacija Založnika predsednik dr. A. Reisman. Omenjal je, kako je bil Nace Založnik že v svojih mladih letih borben in vzorno požrtvovalen, kako je pričel s svojim vztrajnim delom v Slovenski Bistrici, kako je delo nadaljeval pozneje v Celju in končno v Mariboru. Tukaj je posvetil vse svoje odlične organizatorične in propagandne sposobnosti obrtništvu in delavstvu, gospodarsko in socialno šibkejšim slojem, ki potrebujejo pomoči in podpore. Nace Založnik je od zore do mraka delal brez prestanka in brez odmora. Pozno v noč je delal v svoji pisarni in nadaljeval svoje delo doma, kjer je pa trdi mož dela in vztrajnosti z redko ljubeznijo in nežnostjo mislil na dobrobit svoje žene in svojih treh otrok. Bil je odločen pristaš demokratične misli, ki jo je izpovedoval do zadnjega. Bil pa je tudi zvest sin svojega naroda, ki mu je služil s sinovsko vdanostjo in zvestobo. Obrtništvo je doživelo ob njegovi smrti hudo izgubo in nastala je velika vrzel, ki jo bo težko zapolniti.

Ob sviranju žalostinke se je razvil izpred mrtvašnice k avtofurgonu, ki je stal pred pokopališčem, veličasten žalni sprevod, v katerega so se uvrstili zastopniki vseh poklicev in strok. Ganljiv je bil prizor ob pogledu na globoko užaloščeno vdovo in pokojnikove otroke. Salva častne čete in presunljivi kriki so bili zadnje slovo od vzornega moža, marljivega delavca in gorečega narodnjaka, čigar zemske ostanke so položili v avtofurgon, ki je nepozabnega Naceta Založnika odpeljal v Gradec, kjer je bil v tamošnjem krematoriju upepeljen.

Čast in slava delu ter imenu Naceta Založnika!

Mariborski Židje

Maribor, 25. oktobra

V Mariboru imamo precej številno židovsko trgovino, ki broji okrog 100 rodbin. Pretežna večina židov je prispela v Maribor po vojni, zlasti v zvezi z velikim razmahom tekstilne industrije. Pred vojno je bilo v Mariboru komaj nekaj židov, da si jih lahko preštel na prste dveh rok. Nimajo pa mariborski židje svoje sinagoge, temveč spadajo v upravno cerkvenem pogledu pod murskosoboški okroma čakovški rabinat.

Nedavni dogodki v svetu pa so imeli svoj odmev tudi med mariborskimi židi, ki zavzemajo vodilna mesta v pretežnem delu mariborske tekstilne industrije. Število židov v Mariboru se je nekoliko povečalo z novim dotokom iz soseščine. Istočasno pa so Mariborčani opazili, kako si mariborski židje prizadevajo pridobiti naše državljanstvo in mariborsko občanstvo. Četudi bivajo v Mariboru že dolgo vrsto let. V zadnjem času pa zanima Mariborčane nov značilen pojav. Opaža se namreč, da so se nekatere mariborske židovske rodbine prekrstile in privzele nove priimke v duhu našega jezika. Prekrstili so se starši in otroci. Ta pojav zbuja v Mariboru mnogo komentarjev. Čuje se, da bodo temu zgledu nekaterih tukajšnjih židovskih rodbin sledili še drugi.

Dva nevarna tatova pod ključem

Maribor, 25. oktobra

V Mariboru smo imeli v zadnjem desetletju precej tatvin koles. Oblastvom se je vsakokrat posrečilo izslediti tatove koles, ki so spričo občutne kazni potem opustili svoje tatinske posle. V zadnjih treh, štirih letih pa ga ni v Mariboru ali v bližnji okolici dne, da bi ne bilo dveh, treh tatvin koles. Prišlo je že tako daleč, da ni nobeno kolo več varno pred tatovi.

Po aretaciji nevarnih vlomilcev Adolfa Pinterja in Bruna Gajška iz Device Marije v Brezju pa se zdi, da je mariborska policija prijela dva zrela tička. Oba sta sicer tajila soudeležbo in krivdo pri raznih vlomih in sta priznala le tatvini perila v Delavski ulici in pa v železničarski koloniji, na njunem domu pa so poleg raznega blaga in perila odkrili tudi pravcato zalogo raznega orodja, predvsem mizarskega, in delov koles. Pri zaslišanju nista mogla pojasniti kje sta dobila dele koles. Policija pa domneva, da sta razdirala ukradena kolesa in sestavljala nova kolesa iz raznih delov, da lastniki ne bi mogli spoznati svojih koles. Policija tudi poizveduje, če niso aretiranca ali pa njuni sopomočniki prodajali na novo sestavljenih kolesarje v bližini Maribora. Poročila pravijo namreč, da je bilo v zadnjem času po Dravskem in Ptujskem polju polno raznih prodajalcev koles, ki so prodajali kolesa po precej nizki ceni.

Zatemnitev Maribora

Maribor, 25. oktobra

Sinoči ob 19. so dali zvonovi in tvorniške sirene mariborskemu prebivalstvu znak, da se bližajo sovražna letala. V hipu je bilo vse mesto v temi. Uslužbenci mestnega električnega podjetja so pogasili vse ulične svetilke. Po zasebnih hišah so ugasnile luči na stopniščih, a okna v stanovanjih so bila gosto zastrta. Le na kolodvorih in v nekaterih obratih in podjetjih je v smislu dogovora z mestnim upravnim odborom gorela luč. V gostilnah in kavarnah so imeli okna zastrta, tako da ni niti najmanjši žarek prodrl na ulico. Avtomobili in druga vozila, celo ona iz inozemstva, so imela v smislu predpisov zasenčene žaromete. Robovi pločnikov so bili na mnogih krajih pomazani z apnom, da so se avtomobili in vozniki v splošni temi lahko orientirali. V mestu pa tudi ne v okolici ni bila potrebna nobena intervencija.

Mariborskemu prebivalstvu, zlasti lastnikom javnih lokalov, gre za vzorno disciplino, ki so jo pokazali za izpolnjevanje naredb, vsa čast in priznanje, saj so s svojim sodelovanjem omogočili uspeh prve zatemnitve Maribora in okolice.

Mariborsko gledališče

Torek, 25. oktobra, ob 20. uri: »Kar hočete«. Red D

Sreda, 26. oktobra, zaprto

Četrtek, 27. oktobra, ob 20. uri: »Pokojnik«. Red C

Petek, 28. oktobra, zaprto

Sobota, 29. oktobra, ob 20. uri: »Boccaccio«. Premiera

★

Gledališke novosti. Mariborska drama pripravlja Štandekerjevo »Prevaro« in Frankov »Vzrok«. Opera pa študira Verdijevo »Aido«.

Mariborska beležnica

Grajski kino: Finale

Kino Union: Rumena zastava

Dežurni lekarni: Maverjeva v Gosposki in Vupotova na Aleksandrovi cesti

Društveno življenje: Nocoj ob 20. matični občni zbor.

Mariborske in okoliške novice

— **Tržne cene na mariborskem trgu.** Zelenjava: Krompir merica 5 do 6 din, čebula kg 3 do 4, česen 4 do 7, zelje komad 0.50 do 3, kislo zelje kg 3 din, kisla repa kg 1 din, kumarice komad 0.50 do 1, zelena paprika 8 do 15 komadov za 1 din, karfijola komad 1 do 7, ohrovt kom. 0.50 do 2, hren, kg 8 do 9, buče, kom. 0.50 do 2, paradižniki kg 4 do 5, glavnata solata kom. 0.50 do 1.50, endivija 0.25 do 1, koleraba 2 do 3 kom. za 1 din, grah luščen, liter 5 do 7.50, redkva 2 do 3 kom. za 1 din. Sadje: Jabolka kg 2 do 6, hruške 5 do 8, suhe slive 12, breskve 8, grozdje 3 do 8, orehi celi 10, orehi luščeni 32, kostanj kg 3 do 4. liter 1.50 do 2.50, kostanj pečen liter 6 din. Žito: Pšenica liter 1.50 do 1.75 din, rž 1.50, ječmen 1.50 koruza 1.25 do 1.50, oves 1, proso 1.50, ajda 1.25, fižol 2 do 3 din. Morske ribe od 13 do 34 din za kg. Mlečni izdelki: Smetana liter 10 din, mleko 1.50 do 2, surovo maslo kg 24, čajno maslo 28 do 32, domači sir 10, jajca komad 0.70 do 1.25. Perutnina: Kokoši komad 18 do 25, piščanci par 18 do 50, gosi kom. 30 do 40, purani 30 do 60, race 14 do 18, domači zajci 5 do 40. Meso: Svinjsko meso s kostmi kg 13 do 14 din, svinjsko meso izluščeno 13 do 15, riba 15 do 17, zajec 13 do 17, salo 15 do 16, slanina 14 do 15, pljuča 7 do 8, jetra 8 do 10, rebrca 10 do 12, svinjska glava 7 do 8, ledvice komad 2 do 3, svinjske noge komad 1 do 2 din.

— **Težnje naših sadjarjev.** V Narodnem domu je bil v nedeljo dopoldne občni zbor Združenja sodarskih mojstrov, ki združuje sodarje na področju bivše mariborske oblasti. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik Jernej Golčar, ki se je najprej spomnil blagopokojnega zadružnega nadzornika Ignacija Založnika, ki si je pridobil nevenljive zasluge za obmejno obrtništvo. Združenje sodarskih mojstrov združuje 80 mojstrov, ki zaposlujejo komaj 11 pomočnikov in 7 vajencev. Tajniško poročilo je podal g. Jernej Kosar, blagajniško pa g. Franjo Hočevar. Na občnem zboru so razpravljali zlasti o šušmarstvu, ki povzroča sodarskim mojstrom veliko škodo in ki ogroža interese obrtništva. Na občnem zboru navzočni sodarji iz Dravske doline, Dravskega polja, iz Maribora in Celja, iz Savinjske doline in Slovenskih goric, s Ptujskega polja in Prekmurja so sklenili prositi bana, da se izdajo najstrožji ukrepi proti šušmarstvu. Če bi ti ukrepi ne zalegli, potem ne vidijo sodarski mojstri druge rešitve kakor v tem, da se odrečejo svojim obrtnim pravicam. Volitev na letošnjem občnem zboru ni bilo.

— **Iz vrst Narodno strokovne zveze.** Nedavno so ustanavljali v Mariboru šofersko društvo, in sicer na pobudo ljubljanskega šoferskega društva »Volan«. Ta šoferska organizacija pa ni v nikakšni zvezi s šoferskim odsekom Narodne strokovne zveze v Mariboru, ki pripravlja svoje lastno društvo.

— **Cerkev Sv. Barbare na Kalvariji** bo tudi predmet razprave jutrišnje seje mestnega sveta mariborske mestne občine, ki bo sklepal o prepisu zemljišča, na katerem stoji cerkev, na župnijo.

— **Mariborsko kulturno življenje.** Ob 70 letnici zvezne organizacije grafikov in 10 letnici pevskega društva »Grafike« v Mariboru bo 29. t. m. ob 20. v Kazini jubilejni večer, na katerem nastopijo pevsko društvo »Grafika« iz Ljubljane, salonski orkester »Grafike« iz Ljubljane in pevsko društvo »Grafika« v Mariboru.

— **Težak lesen zaboj je padel z voza** na nogo hlapca Franca Kožuha na Aleksandrovi cesti tik pred frančiškansko cerkvijo in mu jo strl. Reševalci so ga prepeljali v bolnico.

— **Kolesa kradejo.** Posestnica Ana Šerberič iz Betnavske ulice je pustila na dvorišču svoje kolo znamke »Rombler« evid. št. 2-22010, ki ji ga je nekdo odpeljal. Enaka usoda je doletela zidarskega delovodjo Franca Severja iz Radvanja, kateremu je izpred neke gostilne na Tržaški cesti izginilo črno pleskano kolo z evid. št. 2-3174/25, vredno 700 din.

— **Tudi o študijski knjižnici** bo v smislu znanega načrta, o katerem smo svoječasno poročali, razpravljal mestni svet na svoji jutrišnji seji. Velika kazinska dvorana se bo dodelila študijski knjižnici, ki je pokazala v zadnjih letih izreden razmah in razvoj. Razen tega pa dobi študijska knjižnica tudi sosedno gledališko pevsko sobo, dočim bodo gledališču kot kompenzacijo nadzidali nadstropje na pritličnem upravnem poslopju v Slovenski ulici.

— **Sumljivi predmeti.** Brivski mojster Vladimir Sever iz Studencev je naznanil policiji, da mu je v nedeljo zvečer izročila neka neznana ženska na Kralja Petra trgu žensko mrežasto torbo z dvema zavitkoma in dežnikom ter ga naprosila, da ji to shrani, dokler se ne vrne. Ker pa ženske le ni bilo nazaj, je Sever oddal te predmete policiji. V torbi so bile razne obleke, perilo, nogavice in drugo. Koba izvira najbrž iz tatvine.

— **Kolesar je podrl** zasebnico Katarino Rusovo iz Magdalenske ulice v trenutku, ko je hotela prekoračiti cesto na vogalu Magdalenske in Poljske ulice. Severjeva je zadobila lažje poškodbe po nogah in rokah.

— **Drva je kradel** trgovski potnik Jože R. iz Jezdarske ulice. Soseda ga je pri nabiranju drv v košaro zasačila in prepodila. Službujoči stražnik je Jožeta našel na podstrešju in mu napovedal aretacijo. Pri zaslišanju je Jože svoje dejanje priznal, zagovarjal se je pa, da si je hotel skuhati samo večerjo, ker trenutno nima drv.

— **S kolom po glavi.** V bolnico se je zatekel 51-letni posestnik Anton Paher iz Dobrovcev, ki ga je njegov sosed tako obdelal s kolom po glavi, da mu je prizadejal težke poškodbe.

— **Usodno trčenje dveh kolesarjev.** V nedeljo okrog šestih zvečer se je vozil na svojem kolesu proti tezenskemu postajališču kretnik Romih Franc iz Nove vasi. V bližini vodovoda mu je privozil nasproti drugi kolesar, ki se je z vso silo zaletel vanj in ga podrl. Romih je treščil na kup gramoza in obležal težko poškodovan na glavi. Reševalci so ga odpremili v bolnico. Romih je bil namenjen v službo na postajo Pragersko, pa ga je med potjo zadela nesreča.

— **Umetnostni teden — preložen.** Zaradi nepredvidenih volitev je odbor Umetniškega kluba preložil umetnostni teden na ugodnejši čas. Rok za vlaganje del se podaljša do 1. februarja. Dosedanji natečaji ostanejo v veljavi.

Iz Celja

—c *Na družinski strelski tekmi*, ki jo je priredila Strelska družina v Celju v nedeljo na strelišču v Pečovniku, so dosegli člani Strelske družine v Celju naslednje rezultate: Splošna tarča (15 strelov na 200 m in sicer po 5 leže, kleče in stoje): 1. Fric Blumer 105; 2. Oton Josek 93; 3. Avgust Keblič 90 točk. Družinska tarča (15 strelov na 200 m in sicer po 5 leže, kleče in stoje): 1. Fric Blumer 102; 2. poročnik Jakob Tkalčec 98; 3. Josip Aman 97; 4. Oton Josek 93; 5. Avgust Keblič 93. Malokalibrska tarča (10 strelov leže na 50 m): 1. Fric Blumer 89; 2. Janko Wagner 89; 3. Karel Dvoršak 87; 4. Ivan Zornik 87; 5. poročnik Jakob Tkalčec 86. Mladinska tarča (10 strelov na 200 m leže): 1. Vladimir Krulc 52; 2. Zvonimir Krulc 48; 3. Anton Čepin 45 točk. Navedeni strelci so prejeli diplome in nagrade. Tekma je trajala od 8.30 do 16. Vodil jo je predsednik celjske strelske družine g. Janko Wagner. Tekmi je prisostvoval tudi predsednik celjskega strelskega okrožja g. podpolkovnik Krasnik.

—c *Celjski šahovski klub* je gostoval v nedeljo v Mariboru in igral revanžno tekmo s šahovskim klubom UJNZB. Celjski šahisti so zmagali s 6 in pol : 2 in pol. Za Celje so priborili gg. Grašer, Vladko Diehl, inž. Pipuš, Fajs, dr. Pokorn in Detiček po 1 točko in Rupar pol točke, za Maribor pa gg. Lukež st. in Anton Certalič po 1 točko in Karel Starc pol točke.

—c *Brzoturnir* Celjskega šahovskega kluba za prvenstvo v mesecu oktobru bo v petek 28. t. m. Prijave se sprejemajo v klubski sobi v hotelu »Evropi«.

—c *Podaljšanje veljavnosti legitimacij* železniških upokojencev. Vse železniške upokojence v območju železniške postaje v Celju obveščamo, da se bo začelo pošiljanje legitimacij železniških upokojencev v prolongacijo po 10. novembru. Podrobnosti so razvidne iz razglasa pri blagajni na celjski postaji.

—c *Razmere na delovnem trgu.* Pri celjski borzi dela se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 76 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 32 oseb, posredovanj je bilo 5, odpotovalo je 24, odpadlo 70 oseb. Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 219 brezposelnih (153 moških in 66 žensk) nasproti 242 (176 moškim in 66 ženskam) dne 10. t. m. Delo dobijo: po 1 mesarski pomočnik, elektrotehniški vajenec in hlapec, 6 kuharic, 4 služkinje, 3 sobarice, 1 vzgojiteljica in 1 postrežnica.

—c *Umrla je* v ponedeljek na Zg. Hudinji pri Celju 71-letna hišna posestnica Neža Špegličeva, mati bivšega blagajnika celjske okoliške občine g. Franca Špegliča in posestnika g. Ivana Špegliča na Zg. Hudinji. V celjski bolnici je umrl v nedeljo 11-letni žagarjev sin Ludvik Javornik iz Oplotnice pri Konjicah.

—c *Nesreča ne počiva.* V soboto si je 13-letni sin dninarice Gregor Plešnik iz Topolšice pri Šoštanju pri padcu na pašniku zlomil levo nogo. Istega dne je padel 78-letni, v kapucinskem samostanu v Celju zaposleni delavec Ivan Štor pri delu in si zlomil ključnico. Ko je pasel 9-letni posestnikov sin Jože Podkrajšek iz Konjic v soboto krave, ga je ena izmed krav brcnila s tako silo, da mu je zlomila levo nogo. V soboto je vozil 31-letni posestnik Anton Knez iz Jurkloštra voz sena po cesti. Voz se je nenadno nagnil in prevrnil na posestnika. Knez si je zlomil levo nogo. Na cesti pri Bočni je neki motociklist v soboto povozil 8-letno posestnikovo hčerko Jožefo Menčakovo iz Bočne. Deklica si je pri padcu prebila lobanjo. V nedeljo okrog 19. je padel 25-letni, v opekarni na Sp. Hudinji pri Celju zaposleni kurjač Anton Janušič na cesti s kolesa in si zlomil levo roko v komolcu ter se poškodoval po obrazu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c *Z grabljami jo je napadel.* Te dni je neki moški v prepiru napadel 36-letno posestnico Nežo Terčičevo iz Rogatca in jo s tako silo udaril z grabljami, da ji je zlomil desno roko pod komolcem. Terčičevo so oddali v celjsko bolnico.

—c *Uboj.* V soboto zvečer je posestnik Jože Z. iz Cerovca v Šmarju pri Jelšah iz ljubosumnosti napadel 22-letnega posestnikovega sina Martina Kovačiča ter ga z nožem sunil v trebuh in prsi. Kovačiča so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je pa že naslednji dan umrl. Orožniki so aretirali ubijalca in ga izročili okrožnemu sodišču v Celju.

Drzna tatvina denarja

Radeče, 24. oktobra

Idilična vas Vrhovo, ki leži skoro uro hoda iz Radeč proti Boštanju, je doživela drzno tatvino, kakršna se pripeti le redko. V petek se je zglasil pri posestniku Francu Radenšku neznanec, ki je prosil za prenočišče. Domači so ga uslišali ter mu dovolili, da se je malo pogrel pri peči, kjer je sušil tudi srajco in obleko. Ko so odšli domači za trenutek iz sobe, je neznanec hitro izrabil priliko ter šel stikat po omari. V žepu suknjiča je našel pet bankovcev po 100 din, ki jih je hitro spravil ter pobegnil. To je postalo domačim sumljivo. Preiskali so hitro vso sobo in kmalu ugotovili, da je neznanec ukradel 500 din, ki jih je imel shranjene gospodar v suknjiču.

Vest o tatvini se je hitro raznesla in že je bila na nogah vsa vas. Ker je bila tema, je bilo zasledovanje težavno. Preiskali so vse kotičke po šupah in kozolcih. Slednjič so našli tatu pred trgovino g. Magdalenca. A že je neznanec potegnil iz žepa samokres in zakričal: »Proč, ali pa vas ubijem!« Toda domači fantje, znani daleč naokoli kot korenjaki, se niso dali uplašiti. Eden je prijel tatu od zadaj čez pas za roke, drugi pa ga je zgrabil od strani in mu iztrgal samokres. V naslednjem trenutku je bil tat že na tleh. Ker je bil močan, se je upiral, da bi ga zvezali. To mu pa seve ni dosti pomagalo. Zato so ga kmetje posteno pretepli ter odvedli v gostilno Keržan, kjer je čakal na prihod orožnikov, ki so prišli na poziv nekega Vrhovčana iz Radeč.

Orožniki so mu preiskali žepe, kjer so našli ukradenih 500 din in še 200 din njegovih ter nekaj drobiža in delavsko knjižico. V tatu so spoznali nekega brezposelnega zidarja, doma iz Šmarja pri Jelšah, ki se je že pogosto mudil po svojem poklicu v Radečah. Na vprašanje je takoj priznal tatvino, nakar so Francu Radenšku vrnili vse ukradene bankovce. Orožniki so pa tatu uklenili ter odvedli v Radeče na svojo postajo, kjer so mu temeljito izpraševali vest, slednjič so ga pa odgnali v zapore radeškega sreskega sodišča, kjer ga čaka zaslužena kazen.

Iz Radeč

— **Neprevidni kolesarji in avtomobilisti.** Oni dan smo poročali, da vozijo nekateri kolesarji in avtomobilisti skozi mesto prehitro in da se ne ozirajo na predpise cestno policijskega reda. Nekateri kolesarji so tako neprevidni, da obrnejo od pešca šele v zadnjem trenutku. Avtomobilisti pa vozijo skozi mesto tako hitro, kakor bi šlo za stavo. Naprošamo varnostne oblasti, da strogo kaznujejo vsakogar, ki bi se pregrešil v tem pogledu, kajti le tako se bomo ognili pretečim nesrečam.

— **Gasilska četa Vrhovo razpuščena.** Gasilska četa na Vrhovem je razpuščena z odlokom sreskega načelstva v Krškem. Uprava se je proti odloku pritožila na banovo upravo.